

MONEDE MEDIEVALE MOLDOVENEȘTI DINTR-O COLECȚIE PARTICULARĂ

Tudor Papasima
și
George d'Albon

Acum câteva decenii, în malul râului Suceava, mai sus de orașul cu același nume, au fost descoperite, întâmplător, două monede medievale moldovenești; acestea au ajuns într-o colecție particulară bucureșteană, în cadrul căreia constituie singurele "puncte forte". Monedele sunt emise, una de Alexandru cel Bun (1400-1432), cealaltă de Ștefan al II-lea (1433-1447, singur sau în asociere)¹.

DESCRIEREA MONEDELOR

1. Av. Cap de bour cu stea între coarne; la dreapta rozetă, la stânga semilună.

+ **MONĒ.ALEXANDRI** între două cercuri perlate (c. p.).

Rv. Scut despicat; în primul câmp apar 3 grinzi, în cel de-al doilea 6 (?) flori de crin. La dreapta acestuia este redată o cheie. Un cap de bour suprapune scutul în partea sa superioară.

+ **WD. MOLDAVIENSIS** între două c. p.

AR 1,35 g ← 21,1 mm. Dublă batere revers. Fig. 1/1².

MBR, tipul IV, p. 61 nr. 399.

2. Av. Cap de bour cu stea între coarne; la dreapta rozetă, la stânga semilună.

+ **MOLDAVI...WDE** între două c. p.

Rv. Scut despicat; în primul câmp apar 3 grinzi, în cel de-al doilea 7 (?) flori de crin. La stânga acestuia apare sigla n (?). O coroană, cu un singur gol oval, e plasată pe scut.

+...**СМЕПАНИ**³ între două c. p.

AR 1,62 g → 19,6 mm. Fig. 1/2.

MBR, tipul I p. 70; nr. 510 (parțial) și 512 (parțial); legenda diferă.

Monedele de mai sus, după cum am arătat deja, au fost bătute, una de Alexandru cel Bun, cealaltă de fiul acestuia, Ștefan al II-lea. În vremea celui dintâi, care a avut o domnie lungă și glorioasă, Moldova ajunge la un deosebit prestigiu extern³, propășirea generală a țării influențând pozitiv și circulația monetară. Privitor la aceasta, referindu-ne doar la Suceava și împrejurimile ei - loc de proveniență al "arginților" noștri, monedele lui Alexandru constituie o prezență frecventă aici⁴. Acestei epoci prospere îi va succeda o alta plină de neajunsuri, generate probabil de confruntările pentru tron, mai întâi dintre urmașul legitim al lui Alexandru, Iliș și

¹ Cele două piese au fost examinate în anul 1991 și de către doamnele Constanța Știrbu și Paraschiva Stancu, ambele de la Muzeul Național de Istorie a României din București. Ele au atribuit a doua piesă lui Ștefan al II-lea; pentru asta, cât și pentru altele, le mulțumim și acum.

² Fotografiile monedelor au fost executate de către O. Țiței.

³ *Istoria României*, vol. II, București, 1962, pp. 389-396, mai departe abreviat IR, II.

⁴ O. Iliescu și Gr. Foit, *Un tezaur de monede moldovenești din prima jumătate a secolului al XV-lea, descoperit la Suceava*, în *ArhMold*, 5, 1967, pp. 164-165, tab. nr. 2; Gr. Foit, *Suceava - centru de interes major pentru numismatica medievală a Moldovei*, în *Suceava - Anuarul Muzeului Județean*, 8, 1981, p. 72, tab. nr. 2.

frate-său, Ștefan al II-lea, apoi dintre cel din urmă și nepotu-său, Roman al II-lea¹ drept urmare, raportându-ne tot la Suceava și împrejurimile ei, descoperirile de monede de la Ștefan al II-lea sunt mult mai puține².

Piesele noastre sunt dubli-groși. Acest multiplu al groșului moldovenesc îl întâlnim odată cu Alexandru cel Bun³ și a fost în uz până prin 1442; după domnia comună a lui Iliș și Ștefan al II-lea (1435-1442) dublul-groș dispare⁴.

Relativ la datarea monedelor din însemnările de față specialiștii opinează că, prima aparține perioadei 1415-1430⁵, iar cea de a doua, răstimpului dintre 1433-1435⁶.

Mittelalterliche moldauische Münzen aus einer Privatsammlung (Zusammenfassung)

Es werden zwei Münzen besprochen, die eine von Alexandru cel Bun (1400-1432) (Abb. 1/1), die andere von Stefan II (1433-1447, alleinheer oder assoziiert) (Abb.1/2) gemünzt. Zur Zeit des ersten der Herrschers erreichte der moldauische Fürstentum dank seiner inneren Evolution ein bemerkenswertes Prestige nach aussen, während die folgende Periode, als Wirkung der inneren Kämpfe für die Nachfolge an der Führung des Staates ein Rückschritt auf allen Ebenen bedeutet. Beide Stücke sind moldauische-Doppelgroșen; dieses Nominal erschien zur Zeit von Alexandru cel Bun und verschwand wenig später, nach dem Jahr 1442.

Die zeitliche Einordnung der genannten Münzen betreffend, gehört die erste der Periode 1415-1430, die zweite derjenigen von 1433-1435 an.

Fig 1

¹ IR, II, pp. 416-421.

² Gr. Foit, *op. cit.*, p. 73, tab. nr. 2.

³ C. Moisil, în CNA, 2, 1922, 11-12, p. 77.

⁴ O. Iliescu și Gr. Foit, *op. cit.*, p. 161.

⁵ O. Iliescu, *Moneda în România 491-1864*, București, 1970, p. 28.

⁶ *Ibidem*, p. 30.